

BILTEN projekta HEPMP

Erazmus+ projekat Izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju

Jačanje kapaciteta visokog obrazovanja iz oblasti Medicine bola u zemljama Zapadnog Balkana

Zašto HEPMP projekat

- Bol je verovatno jedan od najstarijih i najuniverzalnijih oblika stresa i jedna od najranijih patnji čovečanstva.
- Pratilac je mnogih bolesti i stanja, kao što su: reumatoидни artritis, postherpetična neuralgija, degenerativna stanja kičme, osteoartritis, AIDS, migrena, dijabetesna neuropatija i fantomski bol, kao i bol usled karcinoma.
- U ekonomskoj sferi se procenjuje da troškovi lečenja pacijenata sa hroničnim bolovima premašuju ukupne troškove lečenja bolesnika sa srčanim oboljenjima, karcinomom i AIDS -om.
- Produceni bol je jedan od glavnih uzroka odsustva sa posla, bolovanja, penzionog invaliditeta, otpremnina i niske produktivnosti. To je problem javnog zdravlja zbog njegove prevalencije, visokih troškova i negativnog uticaja na kvalitet života pacijenata i njihovih porodica.
- Uprkos naporima i činjenici da je star koliko i samo čovečanstvo, bol niti je shvaćen niti ga je moguće kontrolisati u potpunosti.
- Među zdravstvenim radnicima vlada niska svest o važnosti lečenja bola. •
- Broj lekara obučen za medicinu bola je nedovoljan.
- Moramo unaprediti znanje o bolu i podizati svest o značaju ovog problema, kako stručnjaka - zdravstvenih radnika, tako i društva u celini.

Ciljevi projekta HEPMP

- Jačanje kapaciteta za visoko obrazovanje u oblasti medicine bola u zemljama Zapadnog Balkana;
- Razvijanje pružanja usluga medicine bola u zemlji, pružanjem kvalifikovanog i obučenog osoblja;
- Podržavanje operacionalizacije nedavno uspostavljenog obrazovnog programa u obliku subspecijalizacije iz oblasti medicine bola i mogućnosti razvoja dodiplomskih obrazovnih programa;
- Uspostavljanje akademske mreže i poboljšanje stručne saradnje uz pomoć savremenih tehnologija (internet, telemedicina, itd.)

HEPMP
HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT

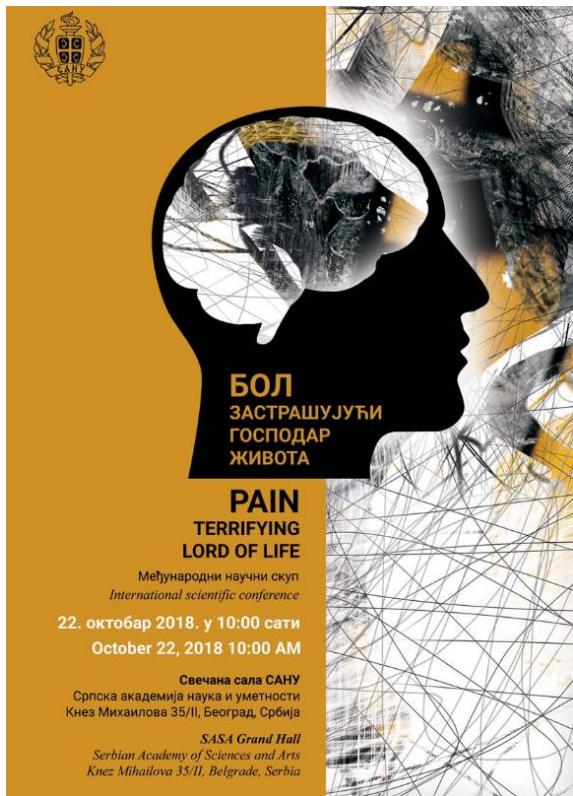
Međunarodni skup SANU i HEPMP

Međunarodni skup **Bol zastrašujući gospodar života** održan je 22. oktobra 2018. godine u Beogradu. Konferenciju je organizovalo Odeljenje medicinskih nauka Srpske akademije nauka i umetnosti u saradnji sa HEPMP projektom.

Materijal sa konferencije dostupan je na [HEPMP sajtu](#).

Bol zastrašujući gospodar života

Monografija sa člancima iz oblasti na srpskom i engleskom jeziku objavljena je na [HEPMP sajtu](#).

Monografija sarži sledeće članke:

- **Evolucija shvatanja bola (Ontološko i fenomenološko lice bola)** P. Stevanović, D. Micić
- **Egzistencijalni smisao patnje** D. Lečić-Toševski, O. Vuković
- **Akutna bolna senzitizacija i nociceptorna aktivnost - stari odgovori, nove dileme** D. Nešić, N. Lađević, P. Stevanović, I. Pantić, D. Micić
- **Značaj ranog prepoznavanja vaskularnog bola** Đorđe Radak, Mihailo Nešković, Nenad Đukić, Igor Atanasijević
- **Efikasno uklanjanje postoperativnog bola je ključ uspešnog hirurškog lečenja** M. Šoštarić, N. Vintar
- **Bezbolni porođaj je najlepši i najuzbudljiviji događaj u medicini** L. Valenčić, D. Knežević, V. Sotošek Tokmadžić
- **Dve stotine lica glavobolje** J. Zidverc-Trajković
- **Opioidi u lečenju hroničnog ne malignog bola** A. Rafaële De Gaudio, L. Fortunati Rosi, T. Saitta, J. Lanini, G. Villa, S. Romagnoli, R. Domenico Mediati
- **Opiofobija** S. Vučković

HEPMP

HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT

Konzorcijum projekta

Koordinator projekta

Prof. dr Predrag Stevanović Profesor anesteziologije, intenzivnog lečenja i terapije bola
Šef katedre anesteziologije, reanimatologije i intenzivne terapije
Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu
Kliničko-bolnički centar „dr Dragiša Mišović - Dedinje“, Beograd, Srbija

Članovi upravnog odbora

- Prof. dr Jasna Jevđić Medicinski fakultet **Univerziteta u Kragujevcu**
- Prof. dr Vladimir Đukić **Kliničko-bolnički centar „dr Dragiša Mišović - Dedinje“**
- Prof. dr Danko Živković Medicinski fakultet **Univerziteta u Podgorici**
- Prof. dr Jasmina Smajić Medicinski fakultet **Univerziteta u Tuzli**
- Prof. dr Darko Golić Medicinski fakultet **Univerziteta u Banjoj Luci**
- Prof. dr Andjelo Rafaële De Gaudio Medicinski fakultet **Univerziteta u Firenci**
- Prof. dr Maja Šoštarić Medicinski fakultet **Univerziteta u Ljubljani**
- Prof. dr Željko Župan Medicinski fakultet **Univerziteta u Rijeci**

IMPRESUM

Bilten projekta HEPMP

Sedmo izdanje

11/2018

Izdavač: Univerzitet u Beogradu

Urednik: Prof. dr Predrag Stevanović

Medicinski fakultet Univerzitet u Beogradu

Kontakt

- Internet stranica:
www.hepmp.med.bg.ac.rs
- Forum:
www.hepmp.med.bg.ac.rs/forum
- Emejl:
hepmperasmus.ka2@med.bg.ac.rs
- Telefon: +381 11 363639

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

H E P M P
HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT